

PTA

Programma van toetsing en afsluiting

VMBO-Kader Beroepsgericht 3

Schooljaar 2026 – 2027

Inhoud

INLEIDING	5
REGLEMENT PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING	6
ENKELE BEPALINGEN UIT HET EXAMENREGLEMENT	9
BEROEPSGERICHT D&P	11
BEROEPSGERICHT Z&W	34
MAATSCHAPPIJLEER	51
KUNSTVAKKEN -1 CKV	57

INLEIDING

Aan de leerlingen van leerjaar 3 kader en hun ouder(s)/verzorger(s)

September 2026

Het examen in het VMBO bestaat uit twee delen:

- het Schoolexamen (SE) en
- het Centraal Examen (CE)

In leerjaar 3 beginnen we met het schoolexamen dat in leerjaar 4 wordt afgerond. De resultaten van leerjaar 3 die meetellen voor het schoolexamen, tref je aan in het PTA per vak onder SE-3. Dit geldt voor de vakken Maatschappijleer, Kunstvakken 1 en het beroepsgerichte programma. Het Centraal Examen wordt afgenomen aan het eind van het vierde leerjaar.

We hebben een document samengesteld om ervoor te zorgen dat je goed op de hoogte bent van alle regels. Nadat je het hebt gelezen, weet je precies hoe het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.

In dit document, het "Programma van Toetsing en Afsluiting", tref je onder meer de volgende zaken aan:

-het reglement voor het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA);
-enkele bepalingen uit het Examenreglement van het Vechtdal College;
-de opzet van het PTA voor leerjaar 3;
-het PTA; per vak wordt aangegeven welke toetsen of opdrachten gemaakt worden en hoe het cijfer tot stand komt. Dit geldt alleen voor de vakken waarvan het schoolexamen al in klas 3 begint.

Samen met het PTA voor leerjaar 4 vormt dit document het totale PTA waarin het volledige schoolexamen beschreven staat.

Het PTA heb je het hele jaar nodig om te weten welke opdrachten en toetsen gemaakt moeten worden en welke herkansbaar zijn en welke niet.

Als je vragen hebt, dan kun je altijd terecht bij de examencoördinator, meneer Kerssies of mevrouw Ter Burg.

Als team hopen we dat je een succesvol jaar tegemoet gaat, waarin hard werken beloond mag worden met goede resultaten voor het Schoolexamen en een bevordering naar het vierde leerjaar.

Een groot aantal zaken dat in dit Programma van Toetsing en Afsluiting staat, is ook van belang voor je ouder(s)/verzorger(s). Lees daarom thuis samen het PTA nog eens door.

Veel succes toegewenst.

E. Blok	Directeur VC Ommen en Dedemsvaart
G. Smit	Teamleider
A. Visscher	Teamleider
P. ter Burg	Examencoördinator
F. Kerssies	Examencoördinator

REGLEMENT PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

Beoordelingen

Alle beoordelingen die je in leerjaar 3 en 4 voor het Schoolexamen krijgt, maken deel uit van je examendossier. We maken een onderscheid in twee soorten beoordelingen:

Een beoordeling zonder een cijfer (handelingsdeel);

Een beoordeling met een cijfer (toets, praktische opdracht).

Handelingsdeel

Onderdelen die niet met een cijfer worden afgesloten, noemen we een handelingsdeel. Kunstvakken-1 en sommige deelopdrachten van het Z&W en D&P worden als handelingsdeel beoordeeld. Opdrachten van het handelingsdeel worden beoordeeld met **o**(nvoldoende), **v**(oldoende) of **g**(oed). Elk handelingsdeel moet minimaal met een **v**(oldoende) worden beoordeeld. Opdrachten die met een onvoldoende worden beoordeeld, moet je opnieuw doen tot dat je een voldoende hebt gehaald.

Onderdelen van het handelingsdeel kun je niet compenseren: het is niet zo dat een **g**, een **v** en een **o** gemiddeld een **v** opleveren.

Als blijkt dat je aan het eind van het jaar een of meerdere handelingsdelen niet met voldoende of goed hebt afgesloten, kun je niet deelnemen aan het Centraal Examen en dus niet slagen. Voor het niet inleveren van een handelingsdeel geldt dezelfde regeling. De docent stelt een inleverdatum vast die niet overschreden mag worden.

Praktische opdrachten

Een praktische opdracht wordt beoordeeld met een cijfer tussen 1 - 10, met de daartussen liggende cijfers met één decimaal. Iedere leerling dient zich te houden aan de uiterste inleverdatum. Ook hier geldt weer: De docent stelt een inleverdatum vast die niet overschreden mag worden.

Deadlines (uiterste inleverdata)

Voor handelingsdelen en praktische opdrachten gelden inleverdata. De docent bespreekt voor elke opdracht het traject dat doorlopen wordt. Hij geeft aan op welke momenten je verslag doet van de voortgang van de werkzaamheden en wanneer je hem het werk ter inzage geeft zodat hij aanwijzingen kan geven om bepaalde onderdelen nog te verbeteren. De genoemde data, door de docent in Magister gezet, zijn echt de **uiterste data**. Deze mogen **niet overschreden** worden! Je doet er dus goed aan om het werk ruim voor de aangegeven datum af te ronden en bij de desbetreffende vakdocent in te leveren.

Bij een goede reden waarom je werk niet af is neem je vóór het inlevermoment contact op met je docent en coach.

Let op! Als je je werk niet inlevert op de afgesproken datum spreekt de docent met je voor dezelfde dag een moment af dat je het werk komt afmaken. Gebeurt dat niet, dan delen we dat in een brief, verstuurd door de examencoördinator, aan je ouders mee en ben je vanaf dat moment iedere schooldag tot 16.30 uur op school totdat het werk naar behoren wordt ingeleverd.

Afspraken met de docent zijn leidend.

Toetsen

Een toets wordt altijd beoordeeld met een cijfer tussen de 1 - 10, met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.

Becijfering en rapportage

Je hebt het hele jaar overzicht op je cijfers in Magister. Na de herkansingen in juni maken we het cijfer van het Schoolexamen bekend. In het PTA wordt per vak aangegeven hoe het schoolexamencijfer wordt bepaald.

Toetsafname

Tijdens het gehele jaar worden de toetsen afgenomen.

Je bent zelf verantwoordelijk voor het maken van de toetsen en om bij afwezigheid afspraken te maken om de gemiste toets zo spoedig mogelijk in te halen. Als je een gemiste toets, anders dan door overmacht, niet hebt ingehaald, vervalt de mogelijkheid om een toets te herkansen.

Herkansing

Aan het einde van het schooljaar, als de cijfers van alle herkansbare toetsen bekend zijn, mag je een toets - in de kolom herkansbaar aangegeven met een "ja"- herkansen.

Wil je een toets herkansen, dan kun je bij meneer Schuurhuis een herkansingsformulier ophalen. Dit lever je ook weer in bij hem in. Kun je niet aan de herkansing deelnemen, dan meld je dat bij je teamleider. Zo is een brommer theorie/praktijk examen geen excuus om niet aan een herkansing te kunnen deelnemen. Ook in geval van te laat komen, later dan 15 minuten, vervalt de mogelijkheid van herkansen.

Als je een gemiste toets, anders dan door overmacht, niet hebt ingehaald, vervalt de mogelijkheid om een toets te herkansen.

Bij een herkansing telt het hoogst behaalde cijfer. Het opnieuw maken van een handelingsdeel telt niet als herkansing.

- Opgave herkansing; vrijdag 25 juni 2027
- Herkansing VMBO 3; woensdag 30 juni 2027

Maatschappijleer

Het vak maatschappijleer wordt getoetst binnen het Schoolexamen in klas 3. Maatschappijleer kent geen Centraal Examen. Het telt echter wel volledig mee bij de bepaling van de uitslag van het examen. Het cijfer kan erg belangrijk zijn: het kan je een compensatiepunt opleveren die je misschien nodig hebt.

Maatwerk

In bijzondere gevallen wordt er een persoonlijk PTA voor een leerling gemaakt. Denk hierbij aan langdurig ziekte of een in een vak op een hoger niveau examen willen doen. Dit gaat altijd in overleg met jou, je ouders en je coach. De directeur geeft uiteindelijk toestemming voor het gekozen traject. Voor verdere info verwijzen we je naar het examenreglement. Deze vind je op de website van school en ligt ter inzage bij meneer Kerssies en mevrouw Ter Burg.

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding

Je bent in staat om je eigen loopbaanontwikkeling vorm te geven en doet dat op basis van loopbaancompetenties. Je doet dat met een oriëntatie op een toekomstige opleiding en (loop)baan door middel van reflectie op je eigen handelen en reflectie op ervaringen. Je maakt je eigen loopbaanontwikkeling inzichtelijk voor jezelf en voor anderen door middel van een loopbaandossier.

In klas 1 en 2 zijn we vooral bezig met de Plus van de leerling, in klas 3 en 4 wordt de Plus vertaald naar loopbaanontwikkeling.

Je voldoet aan het eind van klas 4 aan LOB is je meerdere van onderstaande LOB-activiteiten hebt gedaan.

- Bezoek Open Dagen
- Gebruik maken van de MBO-meeloopdagen
- Verdiept zich in het digitale aanbod van lob-activiteiten zoals Kies MBO
- Brengt een bezoek aan de Onderwijsbeurs
- Deelname aan ontwikkel(coach)gesprekken
- Maakt interesstest
- Loopt stage passend bij zijn interesses
- Verslaglegging middels het loopbaandossier

ENKELE BEPALINGEN UIT HET EXAMENREGLEMENT

Het Vechtdal College heeft een examenreglement. Hierin zijn in officiële taal alle bepalingen weergegeven, die gelden voor het Schoolexamen en het Centraal Examen. Het reglement ligt ter inzage bij meneer Kerssies of mevrouw Ter Burg.

De belangrijkste zaken worden in dit PTA op een rijtje gezet.

Regels voor de gang van zaken

Als je door ZIEKTE OF DOOR ANDERE OMSTANDIGHEDEN buiten je schuld verhinderd bent aan een onderdeel van het Schoolexamen of Centraal Examen deel te nemen, dan moet de school daarvan, voordat de toets/het examen begint, telefonisch in kennis gesteld worden. Zo spoedig mogelijk wordt de telefonische melding schriftelijk door de ouders/verzorgers bevestigd.

Als je buiten je schuld niet aanwezig kunt zijn bij een van de onderdelen van het Schoolexamen, heb je recht dit onderdeel in te halen. Wanneer je weer op school bent overleg je, in de eerstvolgende les, zelf met de betreffende docent wanneer de toets wordt ingehaald. Dit moet binnen 2 weken gebeuren.

Deelname aan enige toets van het examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

Leerlingen met leerproblemen en/of visuele beperkingen kunnen met de heer Kerssies of mevrouw Ter Burg overleggen om na te gaan of er een Schoolexamen of Centraal Examen in aangepaste vorm mogelijk is dan wel dat de tijd verlengd wordt.

Je kunt hier alleen gebruik van maken als je een verklaring van een deskundige hebt (bijvoorbeeld een orthopedagoog) waaruit blijkt dat je

leerproblemen en/of een visuele beperking hebt, waarvoor tijdens de gehele schoolperiode al maatregelen zijn getroffen.

Wil je hiervan gebruik maken, dan moet je dit **uiterlijk 1 oktober** melden bij de heer Kerssies of mevrouw Ter Burg.

Onregelmatigheden

Als je je aan het Schoolexamen onttrekt of je schuldig maakt aan onregelmatigheden, kan de directeur van het Vechtdal College Dedemsvaart maatregelen nemen.

De maatregelen die genomen kunnen worden, zijn:

- Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het Schoolexamen of het Centraal Examen;
- Het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer zittingen van het Schoolexamen of het Centraal Examen;
- Het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het Schoolexamen of het Centraal Examen;
- Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Ontzegging van de verdere deelneming aan het Schoolexamen of ongeldigverklaring van het Schoolexamen houdt in leerjaar 4 ontzegging van deelname aan het Centraal Examen in. In leerjaar 3 betekent dat je niet bevorderd wordt.

Let op!	Het niet op tijd inleveren van de boekenlijsten (talen), scripties, werkstukken, practicumverslagen, praktijkopdrachten en dergelijke kan <u>ook</u> leiden tot maatregelen zoals hiervoor genoemd.
---------	---

Examencommissie

Heb je een klacht, ben je het niet eens met de gang van zaken of klopt volgens jou je cijfer niet dan kan je terecht bij de examencommissie. Na een gesprek met jou gaan ze in beraad en adviseren ze de directeur. De examencommissie kan een beslissende rol hebben bij het nemen van maatregelen inzake onregelmatigheden. De directeur van het Vechtdal College Dedemsvaart is eindverantwoordelijke. Op het Vechtdal College Dedemsvaart bestaat de examencommissie uit meneer Kerssies, mevrouw Nijman en meneer De Bruijne.

examensecretariaatdv@vechtdalcollege.nl

Het gebruik van AI

AI-hulpmiddelen mogen worden gebruikt ter ondersteuning bij het voorbereiden, verwerken en oefenen van de leerstof. Tijdens summatieve toetsen (toetsen die meetellen voor een cijfer) is het gebruik van AI niet toegestaan, tenzij de docent dit vooraf expliciet toestaat.

Het gebruik van AI ontslaat leerlingen niet van hun verantwoordelijkheid voor de juistheid, volledigheid en zelfstandigheid van het ingeleverde werk. De leerling moet te allen tijde kunnen aantonen welke bronnen zijn gebruikt en hoe het werk tot stand is gekomen.

Bij een vermoeden van ongeoorloofd AI-gebruik kan de docent de leerling bevragen over de totstandkoming van het werk. Indien de leerling geen verantwoording kan afleggen over gebruikte bronnen of gemaakte keuzes, wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid, omdat het werk dan niet als eigen werk kan worden gezien of aangemerkt.

Schoolexamencijfers van klas 3 naar klas 4

Het volgende is van belang voor je overgang:

- **Cijferbeoordelingen:** Voor het Schoolexamen blijven de onafgeronde cijfers staan.
- **Beoordelingen met goed, voldoende, onvoldoende:**

Voor de onderdelen binnen het handelingsdeel, wordt een einddatum vastgesteld waarvoor deze onderdelen moeten zijn afgesloten. Wanneer je na deze datum één of meer van deze onderdelen niet hebt afgesloten met een beoordeling goed of voldoende, is er geen overgang naar klas 4 mogelijk.

We verwijzen je naar de overgangsnormen. Deze worden voor 1 december van elk schooljaar gepubliceerd op de website van de school.

Toelichting EINDTERMEN:

- **SE** = School examen
- **SE+CE** = School examen en zit ook in het Centraal examen
- **SI** = School eigen initiatief

BEROEPSGERICHT DIENSTVERLENING & PRODUCT

<p>1.2</p> <p>1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wensen en verwachtingen van de opdrachtgever inventariseren - onderzoek doen naar de te organiseren activiteit en uitkomsten presenteren aan de opdrachtgever <p>Deeltaak: een activiteit organiseren.</p> <p>een activiteit plannen en voorbereiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> -berekeningen met betrekking tot kosten en baten van de te organiseren activiteit uitvoeren -voorzieningen, vergunningen, materialen, middelen en medewerkers regelen <ul style="list-style-type: none"> -een activiteit evalueren en suggesties geven voor verbetering <p>Deeltaak: facilitaire werkzaamheden uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> -schoonmaakmiddelen en de effecten hiervan op het milieu benoemen -schoonmaakmiddelen, materialen en apparatuur kiezen en gebruiken en de werkzaamheden uitvoeren volgens voorschriften 					
-----------------------	--	--	--	--	--	--

1.4	<p>-voorstellen doen voor de inrichting van een milieustraat en deze toepassen</p> <p>-werkzaamheden rondom hospitality uitvoeren</p> <p>-een ruimte inrichten en gebruiksklaar maken</p> <p>Deeltaak: regelgeving op het terrein van veiligheid en milieu met betrekking tot de organisatie van activiteiten herkennen, benoemen en toepassen.</p> <p>-pictogrammen en symbolen met betrekking tot veiligheid en milieu herkennen, uitleggen en gebruiken</p> <p>-taken van hulpdiensten benoemen en beoordelen welke hulpdiensten ingeschakeld moeten worden en melding maken daarvan</p> <p>-taken van beveiligers benoemen</p> <p>-vluchtroutes herkennen, gebruiken en maken</p> <p>Stage klas 3</p>					
-----	---	--	--	--	--	--

	Stage november 2026 Stage april 2027	Je gaat hiervoor: <ul style="list-style-type: none"> • Zelf opzoek naar een stage-adres. • Een week meekijken/werken in het bedrijf • Een stageverslag maken 	Handelingsdeel A Handelingsdeel B	Nee Nee		
Totaal:					5	

Leerboeken en editie: Edu4All, module

*** Opmerking:** Wanneer de stage onvoldoende is maakt de leerlingen een extra taak/opdracht om zijn/haar beoordeling naar een V/G te brengen.

Toets-code	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
SE	<p>Taak: Je kan op actieve wijze, alert en duidelijk zichtbaar activiteiten ten behoeve van veiligheid in gesimuleerde praktijksituaties uitvoeren. Fysieke en conditionele oefeningen uitvoeren Rapporteren van incidenten in een gesimuleerde omgeving.</p> <p>Zorgdragen voor toezicht van een klein evenement in de eigen Schoolomgeving.</p> <p>Een risicovolle situaties voorkomen en regelend optreden in de school of op het eigen schoolplein.</p> <p>Deeltaak: fysieke en conditionele oefeningen uitvoeren</p> <p>Je kan het belang van mentale en fysieke weerbaarheid benoemen voor de beroepen in de veiligheidsbranche.</p>	<p>Praktisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het maken en uitvoeren van een sportactiviteit met behulp van het calisthenics park. Parcours afleggen binnen de gestelde tijd. Verslag van het bezoek aan de brandweer/ politie Onderzoek doen rondom de veiligheidseisen van school. 	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3

	<p>De elementen van een fysieke vaardigheidstoets benoemen, het parcours uitzetten en op de juiste manier uitvoeren.</p> <p>Van het uithoudingsvermogen een bepaald parcours binnen de daarvoor gestelde norm voor de verschillende mbo veiligheidsopleidingen uitvoeren.</p> <p>Een hindernisbaan, survival parcours of stormbaan afleggen en daarbij adequaat omgaan met risico's voor jezelf en anderen.</p> <p>In verschillende gesimuleerde situaties en aan de hand van instructies zich ordelijk verplaatsen, individueel of in een groep.</p> <p>De meest voorkomende waterongevallen benoemen, de principes van het zwemmend redden uitleggen en deze in een simulatie toepassen.</p> <p>Deeltaak: rapporteren van incidenten in een gesimuleerde omgeving.</p> <p>Je kan een situatie observeren en afwijkingen in een fysieke omgeving en/of gedrag herkennen. Signalementen opnemen en herkennen en afwijkingen in een fysieke omgeving en/of gedrag registreren en hierover communiceren.</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>Deeltaak: zorgdragen voor toezicht van een klein evenement in de eigen schoolomgeving (denk aan host in kantine, ontvangst school, toezicht houden in gang of op schoolplein).</p> <p>Je kan gastvrij, vriendelijk en klantgericht bezoekers ontvangen en de weg wijzen.</p> <p>Toezicht houden (observeren, signaleren).</p> <p>Calamiteiten herkennen en benoemen.</p> <p>In een gesimuleerde omgeving met emoties van anderen omgaan en de juiste omgangsvorm kiezen (luisterend optreden, geweldloos communiceren, de-escaleren, doelgericht communiceren).</p> <p>Dilemma's in de veiligheidsbranche herkennen en benoemen en op adequate wijze omgaan met dilemma's (niet oordelend handelen, omgaan met tegenstrijdige belangen).</p> <p>Professionele hulpmiddelen herkennen en in simulatie gebruiken (denk aan: gebruik portofoon en megafoon en het toepassen van het NATO-alfabet)</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>Deeltaak: risicovolle situaties voorkomen.</p> <p>Je kan de taken, bevoegdheden, verschillen en overeenkomsten herkennen en benoemen tussen de vier beroepsgroepen in de veiligheidsbranches.</p> <p>Veiligheidsberoepen in het veiligheidsnetwerk herkennen.</p> <p>Voor verschillende risicovolle situaties een beveiligingsdienst selecteren (woonsituaties, publieke ruimten, zakelijke dienstverlening).</p> <p>Voor verschillende doeleinden technologische hulpmiddelen selecteren.</p> <p>Het doel, de functie en het gebruik van technologische hulpmiddelen benoemen.</p> <p>De gebruiksmogelijkheden, voor -en nadelen (risico's) benoemen van het gebruik van technologische hulpmiddelen.</p> <p>De eigen woning beoordelen op inbraakgevoeligheid. In een rapport een advies geven over inbraakbeveiliging van de eigen woning.</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	Deeltaak: regelend optreden in de school of op het eigen schoolplein. <p>Je kan de taken van een evenementenregelaar herkennen en benoemen.</p> <p>Een veilige situatie creëren voor zichzelf en voor bezoekers van een schoolplein, fietsverkeer conform de afspraken binnen de school in goede banen leiden. Servicegericht toegang verlenen aan bezoekers. Toegangskaarten controleren en bezoekers verwijzen.</p> <p>Een garderobe inrichten en garderobewerkzaamheden verrichten.</p>					
Totaal:					5	

Leerboeken en editie: Edu4All

D&P

PTA 2026-2027 Kader 3

Keuzevakken

Robotica

Toets-code	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
	<p>K/D&P/2.1 t/m 2.3</p> <p>Taak: Je kan oriëntatie op moderne technische toepassingen. Eenvoudige schakelingen bouwen. en een eenvoudig geprogrammeerde handeling door een robot laten uitvoeren.</p> <p>K/D&P/2.1</p> <p>Deeltaak: oriëntatie op moderne technische toepassingen.</p> <p>Je kan moderne technische toepassingen in verschillende sectoren herkennen en Benoemen. De voor -en nadelen benoemen van moderne technische toepassingen (denk aan robotica en domotica).</p> <p>K/D&P/2.2</p> <p>Deeltaak: eenvoudige schakelingen bouwen</p> <p>Je kan technische tekeningen en schema's lezen en interpreteren. Aan de hand van technische tekeningen elektronische schakelingen bouwen en testen en schakelingen presenteren en de werking uitleggen</p>	<p>Praktisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met lego Mindstorms een robot creëren en deze programmeren. • Het maken van een parcours 	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3

	<p>K/D&P/2.3</p> <p>Deeltaak een eenvoudig geprogrammeerde handeling door een robot laten uitvoeren.</p> <p>Je mogelijkheden van robotica-toepassingen benoemen. De wensen en eisen van een opdrachtgever inventariseren.</p> <p>Een eenvoudige robotica toepassing in proceshandelingen opsplitsen.</p> <p>Op basis van instructies de geprogrammeerde proceshandelingen uitvoeren.</p> <p>Proceshandelingen vertalen naar programmeerbare eenheden.</p> <p>Programmeren en een testopstellingen maken en de test uitvoeren.</p> <p>De opdracht door een robot laten uitvoeren en opleveren aan de opdrachtgever door middel van een presentatie</p>					
Totaal:					5	

Toets-code	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
	<p>Taak:</p> <p>Je kan een plantaardig voedingsmiddel produceren en verkopen. Verantwoorde voeding kiezen en verwerken voor een bepaalde doelgroep. Ook kan je een bewegingsactiviteit in de open lucht organiseren en uitvoeren</p> <p>Deeltaak: Een plantaardig voedingsmiddel produceren en verkopen.</p> <p>Je kan een productieproces van plantaardige voedingsmiddelen beschrijven.</p> <p>Een plantaardig product produceren (bijvoorbeeld tomaten, aardbeien: zaaien, verspenen, verzorgen, oogsten).</p> <p>Een plantaardige product verwerken tot een eindproduct.</p> <p>Het eindproduct verkopen</p> <p>Deeltaak:</p>	<p>Theorie uit werkboek Werken met gezonde voeding en beweging wordt behandeld.</p> <p>Praktisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het maken van een gezonde maaltijd. Van de gemaakte maaltijd een de voedingsmiddelen beschrijven. Met ingrediënten die zelf verbouwt zijn. 	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3

	<p>Je kan de herkomst van voedingsmiddelen beschrijven</p> <p>De productie van voedingsmiddelen beschrijvende voor -en nadelen van (internationaal) transport van voedingsmiddelen benoemen.</p> <p>De gevolgen van de productie van voedingsmiddelen benoemen voor het Milieu.</p> <p>Etiketten van voedingsmiddelen lezen en begrijpen.</p> <p>Op basis van de informatie op etiketten een bewuste voedingskeuze maken.</p> <p>Aan de hand van gegeven criteria een verantwoorde keuze maken uit het aanbod van voedingsmiddelen (denk onder andere aan criteria op het gebied van voedingswaarde, ecologische footprint, herkomst, productie, vervoer)</p> <p>Aan de hand van gegeven criteria een verantwoord menu samenstellen en bereiden.</p> <p>Het menu verantwoorden vanuit het perspectief van bijvoorbeeld herkomst, productie en vervoer.</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>Deeltaak: Voor een bepaalde doelgroep een bewegingsactiviteit in de open lucht organiseren en uitvoeren.</p> <p>Je kan het belang van beweging voor de gezondheid benoemen en verklaren.</p> <p>Voor een specifieke doelgroep een onderzoek doen naar recreatieve mogelijkheden in de open lucht.</p> <p>Een passende bewegingsactiviteit bedenken in de open lucht.</p> <p>Een bewegingsactiviteit organiseren en uitvoeren.</p>					
Totaal:					5	

Toets-code	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
	<p>Taak: Je kan het ontwikkelen en uitvoeren van een eenvoudig ondernemingsplan. Jezelf als ondernemer beschrijven een marketingplan maken een (eenvoudig) financieel plan maken.</p> <p>Deeltaak: jezelf als ondernemer beschrijven</p> <p>persoonlijke gegevens noemen persoonlijke motieven noemen persoonlijke kwaliteiten noemen</p> <p>De keuze voor de ondernemingsvorm motiveren.</p> <p>Deeltaak: een marketingplan maken.</p> <p>Je kan het doel van de onderneming noemen. De markt beoordelen</p> <p>Een marketingmix ontwerpen en toepassen. Inkoop -en verkoopbeleid toepassen</p> <p>Deeltaak: een (eenvoudig) financieel plan maken.</p>	<p>Theorie uit werkboek Ondernemen wordt behandeld.</p> <p>Praktisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het maken van een webshop en het verkopen van producten Het maken van producten 	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3

	<p>Je kan een investeringsplan maken. Een financieringsplan maken Een exploitatiebegroting maken Een liquiditeitsbegroting maken en de haalbaarheid van het plan beoordelen</p> <p>Deeltaak: het uitvoeren van het ondernemingsplan.</p> <p>Je kan het ondernemingsplan uitvoeren, een resultatenoverzicht presenteren. De uitvoering nabespreken en evalueren</p>					
Totaal:					5	

Toets-code	Examenleenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,- duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
SE	<p>P/PIE/4.1</p> <p>Deeltaak: een sanitaire installatie aanleggen aan de hand van een werktekening.</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. werktekeningen en schema's lezen en interpreteren 2. gangbare installatiebuis bewerken 3. gangbare installatiebuis, inclusief de appendages en kranen verbinden en aanleggen 4. sanitaire kunststof afvoerleidingen verbinden en aanleggen 5. de buisinstallatie beproeven op werking en dichtheid 6. beugelmaterialen toepassen 7. sanitaire toestellen herkennen en aansluiten 8. sanitaire appendages toepassen 	<p>Theorie uit werkboek: Werken met Installatie en monteren wordt behandeld.</p> <p>Praktisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met 'Starke Installatie' gaan leerlingen op locatie concreet aan de slag met de eisen conform dit PTA 	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3
Totaal:					5	

Toets-code en Eindterm	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans - baar Ja/Nee	Wegin g SE	Periode
K/MVI/7.1	<p>Deeltaak: een fotografieconcept en/of plan voor de opdrachtgever ontwikkelen. De kandidaat kan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de wensen van de opdrachtgever bespreken 2. een idee ontwikkelen voor de realisatie van een fotografieopdracht 	<p>In het keuzevak Fotografie werkt de leerling aan het ontwikkelen van een concept voor een fotografie-opdracht en het uitvoeren hiervan. Hiervoor ontwikkelt de leerling kennis van de beeldende begrippen met betrekking tot fotografisch werk zoals; licht (belichting), (camera)standpunten en compositie. En daarnaast technische kennis van fotografie-apparatuur zoals; camera, statief, reflectiescherm en (studio)lamp. De leerling zal alle aspecten van een fotografie-opdracht uitvoeren, van het ontwikkelen van het concept tot het presenteren en evalueren. Hierbij worden keuzes gemaakt voor de benodigde apparatuur en materialen en zullen deze ook zelf worden opgebouwd, aangesloten en bediend. De KBL- en GL-leerling zullen daarnaast het concept en eindproduct ook bespreken (met de opdrachtgever) en de gemaakte keuzes beargumenteren.</p>	Praktijkopdracht en	Nee	5	L E E R J A A R 3

K/MVI/7.1.2	<p>Oriënterend onderzoek doen voor het ontwikkelen van een concept voor een fotografie-opdracht. (bijvoorbeeld in de vorm van een brainstorm, moodboard, ideeënblad, beeldend vooronderzoek)</p> <p>een concept kiezen en het gekozen concept beargumenteren, rekening houdend met: - doel, doelgroep - verhaal, onderwerp, thema, sfeer - vormgeving/ hoe verbeelden - technische (on)mogelijkheden</p>					
-------------	--	--	--	--	--	--

K/MVI/7.1.3	De kandidaat kan de technische (on) mogelijkheden onderzoeken die bepalend kunnen zijn voor het plan van aanpak (7.1.4). Denk daarbij ook aan: - beschikbaarheid - belichtingsmogelijkheden - veiligheid - passend bij concept					
Berekening SE cijfer =					5	

Leerboeken en editie: Edu4All

D&P PTA 2026-2027 Kader 3 Keuzevakken Milieu, hergebruik en duurzaamheid

Toets-code	Examenleenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkans- baar Ja/nee	Weging SE	Periode
SE K/D&P/7.1	Duurzaam consumeren in de persoonlijke leefomgeving.	Theorie uit werkboek: Milieu, hergebruik en duurzaamheid.	Praktijkopdrachten	Nee	5	L E E R J A A R 3
K/D&P/7.2	Leerling herkent en gebruikt duurzaamheidskeurmerken, vergelijkt producten op duurzaamheid (milieu, dierenwelzijn, eerlijke handel) en maakt bewuste consumentenkeuzes.	De leerling onderzoekt duurzaam consumeren, herkent en verwerkt afvalstromen, voert praktische opdrachten uit rondom hergebruik en recycling en ontwikkelt, presenteert en promoot een duurzaam product.				
K/D&P/7.3	Afvalstromen herkennen en benoemen Leerling onderzoekt afvalstromen, herkent verschillende soorten afval, past de afvalhiërarchie toe (preventie, hergebruik, recycling), kiest passende inzamelmiddelen en legt kringloopdenken uit. Producten recycleren en verkopen	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken wat duurzaamheid betekent in het dagelijks leven. - Herkennen en vergelijken duurzame producten en keurmerken. - Maken bewuste keuzes als consument op basis van duurzaamheid. 				

	<p>Leerling zamelt afgedankte producten in, knapt deze op of maakt er nieuwe producten van, ontwerpt voor hergebruik/recycling en promoot of verkoopt het gerecyclede product.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken verschillende afvalstromen en leren afval scheiden. - Brengen een bezoek aan een afvalverwerkings- of recyclingbedrijf (indien mogelijk). - Voeren opdrachten uit rond hergebruik, recycling en de circulaire economie. - Ontwerpen en maken een nieuw product van gebruikte materialen (upcycling). - Werken samen aan een duurzaamheidsproject. - Presenteren hun onderzoeksresultaten en/of eindproduct. - Promoten en verkopen een gerecycled of duurzaam product. 				
Totaal:					5	

**BEROEPSGERICHT
ZORG & WELZIJN**

Toets-code en Eindterm	Examineenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE / CSPE	Taak: Je gaat een activiteit organiseren en begeleiden met als doel de klant te activeren. P/ZW 3.1 Deeltaak: Je kan een eenvoudige activiteit voor een individu en groep voorbereiden: <ol style="list-style-type: none"> 1. wensen en behoeften achterhalen. 2. een passende activiteit kiezen. 3. informatie zoeken en geven over mogelijke activiteiten. 4. een draaiboek voor een activiteit aanpassen. 	Theorie: Je gaat van de module: Mens en Activiteit van Edu4All, hoofdstuk 1 t/m 8 maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE / CSPE	P/ZW 3.2 Deeltaak: Je kan een eenvoudige activiteit met een individu en groep uitvoeren: <ol style="list-style-type: none"> 1. deelnemer(s)gastvrij ontvangen, op hun gemak stellen en wegwijs maken. 2. deelnemer(s)motiveren tot deelname aan een activiteit. 	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> • Je maakt alle aangegeven opdrachten van de module Mens en Activiteit. • Je gaat poppenkast organiseren. • Je gaat in de keuken verschillende opdrachten maken zoals koekjes en appelflappen bakken. • Je gaat voor een grote groep mensen een activiteit organiseren. • Facilitaire dienst. 	Praktisch: B	Nee	3	

C SE / CSPE	<div>3. deelnemer(s)stimuleren tot zelf doen of meedoen.</div> <div>4. op gestructureerde en consequente wijze iets voordoen en uitleggen</div> <div>5. aanwijzingen geven.</div> <div>P/ZW 3.3</div> <div>Deeltaak: Je kan een eenvoudige activiteit met een individu en groep afsluiten:</div> <div>1. een activiteit afronden.</div> <div>2. materialen en hulpmiddelen laten opruimen.</div> <div>3. een activiteit met deelnemers en medewerkers evalueren.</div>	Eindopdracht: Je gaat een avondactiviteit voor ouders organiseren. Hiervoor maak je een draaiboek, uitnodiging, poster, traktatie en ga je een passende activiteit organiseren.	Praktisch: C	Nee	1
SI	Stage november 2026	Je gaat hiervoor: <ul style="list-style-type: none">• Zelf op zoek naar een stageadres.• Meekijken/werken in het bedrijf.• Een stageverslag maken.	Handelingsdeel A*	Nee	O/V/G
SI	Stage april 2027		Handelingsdeel B*	Nee	O/V/G
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 3 + C \times 1}{5} =$ eindcijfer SE				5

Leerboeken en editie: Edu4All, module Mens en Activiteit,

*** Opmerking:** Wanneer de stage onvoldoende is maakt de leerlingen een extra taak/opdracht om zijn/haar beoordeling naar een V/G te brengen.

Toets-code en Eindterm	Exameneenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,- duur en code	Herkans- baar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: Je kan een bijdrage leveren aan veiligheid en preventie van ongelukken en eerste hulp verlenen bij ongelukken. K/ZW/12.1 Deeltaak: Je kan assisteren bij activiteiten op het gebied van veiligheid en risicopreventie: <ol style="list-style-type: none"> 1. mogelijkheden en beperkingen van cliënt signaleren met daarbij horende risico's en gevaren. 2. handelingen uitvoeren volgens veiligheidsrichtlijnen. 3. uitleggen hoe verwondingen, verbrandingen, vergiftiging voorkomen kunnen worden. 4. onveilige situaties op de werkvloer herkennen en bespreekbaar maken. 5. bij onveilige situaties hulp in te roepen en bereikbaar zijn. 	Theorie: Je gaat het werkboek Voorkomen van ongevallen en EHBO maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	<ol style="list-style-type: none"> 1. mogelijkheden en beperkingen van cliënt signaleren met daarbij horende risico's en gevaren. 2. handelingen uitvoeren volgens veiligheidsrichtlijnen. 3. uitleggen hoe verwondingen, verbrandingen, vergiftiging voorkomen kunnen worden. 4. onveilige situaties op de werkvloer herkennen en bespreekbaar maken. 5. bij onveilige situaties hulp in te roepen en bereikbaar zijn. K/ZW/12.2 Deeltaak: Je kan de functie van enkele organen en weefsels uitleggen: <ol style="list-style-type: none"> 1. de werking van hart, longen en de bloedsomloop noemen. 2. een AED gebruiken. 3. de effecten van inspanning aangeven. 4. aangeven hoe gewrichten kunnen bewegen. 5. uitleggen hoe je een goede conditie kunt opbouwen. K/ZW/12.3	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> • Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. • Het oefenen van het herkennen, benoemen en kunnen handelen bij een schaafwond, brandwond, kneuzing, verstuing, bloedsomloop, stabiele zijligging, verslikken, reanimeren, AED, oog/neus/huid ongelukken, wondrukverband, snelverband, 	Praktisch: B	Nee	4	

	<p>Deeltaak: Je kan in acute situaties handelen volgens het 5 stappenplan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. op gevaar letten. 2. nagaan wat er is gebeurd en nagaan wat het slachtoffer mankeert. 3. het slachtoffer geruststellen en zorg dragen voor beschutting. 4. zorgen voor professionele hulp. 5. het slachtoffer helpen op de plaats waar hij ligt of zit. <p>K/ZW/12.4</p> <p>Deeltaak: Je kan stoornissen in de vitale functies signaleren en direct professionele hulp inschakelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stoornissen in het bewustzijn signaleren en hulp inschakelen. 2. stoornissen in de ademhaling signaleren en hulp inschakelen. 3. actieve bloedingen stoppen en hulp inschakelen. 4. shock signaleren en hulp inschakelen. <p>K/ZW/12.5</p> <p>Deeltaak: Je kan aan de hand van de ongevalssituatie en de verschijnselen letsels herkennen en vaststellen van de noodzakelijke basis handelingen en deze uitvoeren (Eerste Hulp B):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bewusteloosheid herkennen en kan een bewusteloze die op zijn buik ligt op de rug draaien. 2. een (dreigende) flauwte herkennen en kan eerste hulp verlenen bij een (dreigende) flauwte. 3. ademhalingsstoornissen herkennen zoals bij een bewusteloos slachtoffer de luchtweg vrijhouden (stabiele zijligging), bij verslikking de luchtweg vrijmaken door enkele (vijf) stevige stoten tussen de schouderbladen te 	<p>dekverband, shock en vingerverband.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitaire dienst. 				
--	---	--	--	--	--	--

	<p>geven en als dit niet helpt de handgreep van Heimlich toe te passen.</p> <p>4. een uitwendige (open) wond herkennen en bepalen of het verantwoord is als eerstehulpverlener zelf de definitieve hulp te verlenen dan wel een wond weten af te dekken.</p> <p>5. een (ernstige) uitwendige bloeding herkennen en een bloeding stoppen door druk op de wond uit te oefenen door wonddrukverband.</p> <p>6. brandwonden koelen met zacht stromend lauw water en tweede- en derdegraads brandwonden losjes steriel afdekken.</p> <p>7. een (open) botbreuk, ontwrichting herkennen en uitleggen waarom een gebroken en een ontwricht lichaamsdeel onbeweeglijk moeten worden gehouden.</p> <p>8. een kneuzing, verstuiking herkennen en verzorgen.</p> <p>9. oogletsel zoals vuiltje in het oog, verbrand oog, bijtende stof in het oog herkennen en aangeven waarom je heel zuinig moet zijn op je ogen en waardoor een oog makkelijk kan worden beschadigd.</p> <p>10. een neusbloeding stoppen en een splinter uit de huid verwijderen.</p> <p>11. aangeven wat er minimaal in een verbanddoos moet zitten.</p>						
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5	

Toets-code en Eindterm	Exameneenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: Je kan een bijdrage leveren aan het beheren van horecaproducten voor en maaltijden uit bijzondere keukens bereiden. K/HBR/6.1	Theorie: Je gaat het werkboek De bijzondere keuken maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	Deeltaak: Je kan een bijdrage leveren aan het beheren van horecaproducten voor de bijzondere keuken: <ol style="list-style-type: none"> 1. het economisch belang van horecaproducten voor de bijzondere keuken binnen de horeca, bakkerij en recreatie herkennen en benoemen. 2. trends en ontwikkelingen in de horeca ten aanzien van de bijzondere keuken volgen en toepassen. 3. assortiment beheren, rekening houdend met seizoen, feestdagen en aanbod en prijsstelling van de producten, tussenproducten en grondstoffen. 4. (specifieke) grondstoffen, ingrediënten, tussenproducten voor horecaproducten voor de bijzondere keuken beheren en criteria voor het beoordelen van de kwaliteit toepassen en kenmerken en 	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> • Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. • Het maken van een salade caprese, pizza, risotto, spaghetti bolognese, panna cotta, verse pasta, minestrone soep en een Italiaans hapjesbuffet. • Facilitaire dienst. 	Praktisch: B	Nee	4	

	eigenschappen herkennen en benoemen. K/HBR/6.2 Deeltaak: Je kan maaltijden uit de Italiaanse keuken bereiden: 1. productspecifieke technieken toepassen bij het bereiden van bijvoorbeeld rijstgerechten (zoals wokken, nasi, paella), pasta (zoals 'al dente', lasagne) en pizza's (zoals doorslaan van deeg, wraps). 2. de benodigde apparatuur, gereedschap, en machines duurzaam gebruiken volgens voorgeschreven procedures.					
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5

Leerboeken en editie: Edu4All, De bijzondere keuken

Toets-code en Eindterm	Examenleenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: Je kan volwassenen en ouderen ondersteunen bij de algemene dagelijkse activiteiten en begeleiden bij de keuze voor een passende dagbesteding, de activiteit organiseren en de klant begeleiden. K/ZW/8.1	Theorie: Je gaat het werkboek Welzijn volwassenen en ouderen maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	Deeltaak: Je kan volwassenen en ouderen ondersteunen in dagelijkse situaties en hierbij de zelfredzaamheid bevorderen: <ol style="list-style-type: none"> 1. de zelfredzaamheid van de klant stimuleren. 2. structuur bieden. 3. zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid. 4. voeding verzorgen. K/ZW/8.2 Deeltaak: Je kan volwassenen en ouderen ondersteunen bij het vinden van een geschikte dagbesteding in de buurt, het dorp of de stad: <ol style="list-style-type: none"> 1. de wensen en mogelijkheden van de klant achterhalen. 2. de wensen samenvatten en toetsen of de samenvatting klopt. 3. de zelfredzaamheid van de klant stimuleren. 	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> • Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. • Een brunch organiseren. • Een activiteit organiseren voor de integratieklas. • Passende activiteit buiten school rondom contact leggen met de doelgroep. • Facilitaire dienst. 	Praktisch: B	Nee	4	

	<ol style="list-style-type: none"> 4. met de klant diverse passende dagbestedingen selecteren en hierover informatie zoeken. 5. de klant op basis van zijn mogelijkheden en wensen helpen bij het kiezen van een dagbesteding. 6. de klant stimuleren en motiveren de dagbesteding te bezoeken. <p>K/ZW/8.3</p> <p>Deeltaak: Je kan een (re)creatieve activiteit voor volwassenen en ouderen organiseren en uitvoeren op het gebied van muziek, drama, beeldende vorming:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rekening houden met de mogelijkheden van de doelgroep de activiteit bepalen. 2. een idee uitwerken binnen een thema. 3. de inzet van hulpmiddelen en materialen bepalen. 4. de activiteit organiseren en deelnemers begeleiden. <p>K/ZW/8.4</p> <p>Deeltaak: Je kan een klant observeren tijdens het uitvoeren van de activiteit en daarover rapporteren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. op basis van een gegeven opdracht een observatie uitvoeren. 2. mondeling en schriftelijk rapporteren over de observatie aan de leidinggevende. 					
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5

Toets-code en Eindterm	Examenleenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: Je kan een bijdrage leveren aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen en jongeren en hierover rapporteren. K/ZW/5.1 Deeltaak: Je kan ondersteunen bij opvoeding en ontwikkeling:	Theorie: Je gaat het werkboek Welzijn kind en jongere maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	1. de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren benoemen. 2. aangeven welke factoren de ontwikkeling kunnen beïnvloeden. 3. opvoedingstechnieken benoemen en toepassen. K/ZW/5.2 Deeltaak: Je kan kinderen en jongeren ondersteunen in dagelijkse situaties en hierbij de zelfredzaamheid bevorderen: <ol style="list-style-type: none"> de zelfredzaamheid van het kind of de jongere stimuleren. structuur bieden. zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid. ondersteunen bij lichamelijke verzorging en hygiëne zonder fysieke overbelasting voor zichzelf. 	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. Een overzicht maken met de ontwikkelingen van een baby tot een puber met de daarbij horende verzorgende werkzaamheden van een baby. Een gezonde traktatie maken. Verschillende spelletjes bedenken en de daarbij horende instructiekaarten maken. Een kinderfeestje organiseren. 	Praktisch: B	Nee	4	

	<p>5. voeding verzorgen.</p> <p>K/ZW/5.3 Deeltaak: Je kan (re)creatieve activiteiten voor kinderen of jongeren organiseren en hen stimuleren en begeleiden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. passende activiteiten selecteren en organisatorische mogelijkheden inventariseren. 2. een groep kinderen of jongeren stimuleren een keuze te maken. 3. de activiteit uitleggen en voordoen. 4. bij de uitvoering van de activiteit de deelnemers begeleiden. 5. de activiteit afronden en evalueren. <p>K/ZW/5.4 Deeltaak: Je kan de omgeving verzorgen en inrichten voor een leeftijdsgroep:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de ruimte verzorgen en inrichten zodat deze schoon, veilig, sfeervol en aantrekkelijk is. 2. voorwerpen op de juiste plaats opbergen. <p>K/ZW/5.5 Deeltaak: Je kan een dagrapportage maken volgens een rapportagesysteem en dit mondeling toelichten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een dagrapportage invullen. 2. mondeling rapporteren aan leidinggevende, ouders of verzorgers (in simulatie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitaire dienst. 				
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5

Z&W PTA 2026-2027 Kader 3 Keuzevakken - Kennismaking met uiterlijke verzorging (1623)

Toets-code en Eindterm	Exameneenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: Je kan eenvoudige hand, haar- en gezichtsbehandelingen uitvoeren bij een klant in een kapsalon of schoonheidssalon. K/ZW/1.1 Deeltaak: Je kan een klant ontvangen en het bezoek afronden:	Theorie: Je gaat het werkboek Kennismaking met uiterlijke verzorging maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	1. een klant te woord staan aan de receptie en de telefoon. 2. afspraken maken met een klant en deze vastleggen in de (digitale) agenda. 3. een klant begroeten en begeleiden naar de behandelplaats. 4. koffie en thee zetten en deze aanbieden aan een klant. 5. betalingen afhandelen. 6. afscheid nemen van een klant. 7. de werkplek en materialen na behandeling schoonmaken. 8. handdoeken wassen, drogen en opbergen. K/ZW/1.2	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> • Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. • Haren verzorgen en in model brengen. • Behandelplan voor handen en nagels opstellen en uitvoeren. • Gezichtsreiniging en make-up aanbrengen. • Werkplan maken en uitvoeren van het schoonmaken van de schoonheidssalon. • Oefenen door rollenspelen te doen in de schoonheidssalon. • Behandelplan maken en uitvoeren bij een gast. • Een behandeling bij een klant geven. 	Praktisch: B	Nee	4	

	<p>Deeltaak: Je kan een eenvoudige haar- en hoofdhuidbehandeling uitvoeren die past bij het haar en de hoofdhuid van de klant:</p> <ol style="list-style-type: none">1. haren wassen en een verzorgend product aanbrengenstructuur bieden.2. haren drogen en in model brengen. <p>K/ZW/1.3</p> <p>Deeltaak: Je kan een eenvoudige gezichtsbehandeling uitvoeren die past bij de huid van de klant:</p> <ol style="list-style-type: none">1. oppervlaktereiniging uitvoeren en dagcrème aanbrengen.2. dagmake-up aanbrengen. <p>K/ZW/1.4</p> <p>Deeltaak: Je kan een eenvoudige handbehandeling uitvoeren die past bij de conditie van de handen van de klant:</p> <ol style="list-style-type: none">1. nagels vijlen en polijsten.2. nagelriemen verzorgen. <p>een eenvoudige handmassage uitvoeren.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Facilitaire dienst.					
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5	

Leerboeken en editie: Edu4All, Kennismaking met uiterlijke verzorging

Toets-code en Eindterm	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,-duur en code	Herkansbaar Ja/Nee	Weging SE	Periode
A SE	Taak: het beheren en vervaardigen van patisserieproducten. K/HBR/5.1 Deeltaak: Het beheren van patisserieproducten. Je kan:	Theorie: Je gaat het werkboek Patisserie maken, dit wordt afgesloten met een theoretische kennistoets.	Theorie toets: A (60 min)	Ja	1	L E E R J A A R 3
B SE	<ol style="list-style-type: none"> het economisch belang van de patisserie binnen de horeca, bakkerij en recreatie uitleggen. trends en ontwikkelingen in de patisserie volgen en toepassen. een assortiment beheren, rekening houdend met seizoen, feestdagen en aanbod en prijsstelling van de producten, tussenproducten en grondstoffen. productie van patisserieproducten plannen en organiseren en criteria voor het beoordelen van de kwaliteit toepassen en kenmerken en eigenschappen herkennen en benoemen. 	Praktisch: <ul style="list-style-type: none"> Je maakt alle aangegeven opdrachten uit je werkboek. Je gaat wat leren over chocolade. Je gaat wat leren over marsepein. Je gaat wat leren over warme en koude gerechten. Je gaat verschillende gerechten bereiden met chocolade en marsepein. Je gaat warme en koude nagerechten bereiden. Facilitaire dienst. 		Nee	4	

	<p>K/HBR/5.2</p> <p>Deeltaak: Het vervaardigen van patisserieproducten, zoals: chocolade, marsepein, desserts, ijsbereiding en suikerwerk. Je kan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. receptuur hanteren voor het vervaardigen van patisserieproducten. 2. de standaard bakkerij technieken toepassen, gekoppeld aan de meer specifieke patiserietechnieken. 3. apparatuur, gereedschap, en machines in de patisserie gebruiken en onderhouden volgens voorgeschreven procedures. 4. tussenproducten bereiden en/of verwerken. 5. patisserieproducten vervaardigen, afwerken en decoreren. 					
Berekening SE cijfer =	$\frac{A \times 1 + B \times 4}{5} = \text{eindcijfer SE}$					5

Leerboeken en editie: Edu4All, Patisserie

MAATSCHAPPIJLEER

MAATSCHAPPIJLEER**PTA 2026-2027****Kader-3 PGR**

Toets-code	Examenenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm -duur en - code	Herkans baar Ja/nee	Weging SE	Periode
A SE	ML1/K/2-K/3 Basisvaardigheden De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> - basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken. - met betrekking tot een maatschappelijk vraagstuk principes en procedures van de benaderingswijze van het vak maatschappijleer toepassen - een standpunt innemen en hier argumenten voor geven. 	Bestuderen Hoofdstuk 1 Wat is maatschappijleer paragraaf 1 t/m 4. Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen Powerpoints/lessonup	60 min schriftelijk	Nee	1	
B SE	ML1/K/7 Beeldvorming en stereotypering De kandidaat kan: <ul style="list-style-type: none"> - aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming - uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen - beschrijven hoe men uitingen van vooroordelen en discriminatie tegemoet kan treden vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect - van een bepaald sociaal probleem beschrijven hoe de beeldvorming erover tot stand komt/gekomen is. 	Bestuderen Hoofdstuk 2 Media paragraaf 1 t/m 5. Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen Powerpoints/lessonup	Praktische opdracht	Ja	2	Oktober 2026

C SE	<p>ML1/K/4 Cultuur en socialisatie</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving en de invloed van het socialisatieproces herkennen en beschrijven - uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heeft op het gedrag en socialisatieproces - de rol van onderwijs (als socialiserende instantie) beschrijven in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving. 	<p>Bestuderen Hoofdstuk 3 Cultuur en identiteit paragraaf 1 t/m 4.</p> <p>Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen</p> <p>Powerpoints/lessonup</p>	60 min schriftelijk	Nee	2	
D SE	<p>ML1/K/6 Macht en zeggenschap</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vormen van macht en machtsmiddelen herkennen, beschrijven en verklaren - beschrijven en uitleggen hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken - beschrijven en uitleggen welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen, herkennen en toelichten. 	<p>Bestuderen Hoofdstuk 4 Politiek 1 t/m 6.</p> <p>Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen</p> <p>Powerpoints/lessonup</p>	60 min schriftelijk	Ja	2	
E SE	<p>ML1/K/6 – K7 Macht en zeggenschap. Beeldvorming en stereotypering</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vormen van macht en machtsmiddelen herkennen, beschrijven en verklaren - beschrijven en uitleggen hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken - beschrijven en uitleggen welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de 	<p>Bestuderen Hoofdstuk 5 Rechtsstaat 1 t/m 6.</p> <p>Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen</p> <p>Powerpoints/lessonup</p>	60 min schriftelijk	Ja	2	

	<p>politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen, herkennen en toelichten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming - uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen - beschrijven hoe men uitingen van vooroordelen en discriminatie tegemoet kan treden vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect - van een bepaald sociaal probleem beschrijven hoe de beeldvorming erover tot stand komt/gekomen is. 					
F SE	<p>ML1/K/7 Sociale verschillen De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming - uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen - beschrijven hoe men uitingen van vooroordelen en discriminatie tegemoet kan treden vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect van een bepaald sociaal probleem beschrijven hoe de beeldvorming erover tot stand komt/gekomen is. 	<p>Bestuderen Hoofdstuk 7 Pluriforme samenleving paragraaf 1 t/m 5 Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen Powerpoints/lessonup</p>	60 min schriftelijk	Ja	2	

G SE	<p>ML1/K/1- K/5 Oriëntatie op leren en werken en sociale verschillen</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van maatschappijleer in de maatschappij. - met voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn en hoe die veroorzaakt worden, en beschrijven/uitleggen hoe de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder kan veranderen (sociale mobiliteit) - beschrijven en uitleggen dat mensen vanuit hun maatschappelijke posities belangen hebben en hoe daardoor conflicten kunnen ontstaan - overheidsbeleid ten aanzien van sociale ongelijkheid beschrijven en verklaren. 	<p>Bestuderen Hoofdstuk 8 Werk paragraaf 1 t/m 5.</p> <p>Maken opdrachten in het werkboek en bestuderen Powerpoints/lessonup</p>	Praktische opdracht	Nee	2	Juni 2027
H SE	<p>ML1/K/2 Basisvaardigheden</p> <p>De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken. 	<p>Drie keer actualiteitentoets</p> <p>Aangegeven maand het nieuws volgen</p>	30 minuten schriftelijk	Nee	1	2026 November 2027 Maart Mei
Totaal	$((Ax1) + (Bx2) + (Cx2) + (Dx2) + (Ex2) + (Fx2) + (Gx2) + (Hx1)) :14$				14	

Leerboeken en editie: Thema's Maatschappijleer Uitgeverij Essener 2026-2027

Opmerkingen: PO Deadline inleveren: de docent bepaalt de uiterste inleverdatum.

KUNSTVAKKEN -1

CKV

KUNSTVAKKEN-1 (CKV)

PTA 2026-2027

KADER 3

PGR

Toets-code en Eindterm	Examineenheid/eindtermen Taken/deeltaken (wat moet je kennen en kunnen)	Inhoud onderwijsprogramma (wat ga je hiervoor doen)	Toetsvorm,- duur en code	Herkans- baar Ja/Nee	Weging SE in getalle n	Periode
A SI	<p>K1 – Oriëntatie CKV in eigen belevingswereld</p> <p><i>Je kunt je oriënteren op je eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.</i></p> <p>K2 – Basisvaardigheden</p> <p><i>Je kunt basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerking en informatie verwerven en verwerken.</i></p> <p>K3 – Culturele en kunstzinnige vormgeving en verdieping</p> <p><i>Je bent in staat een beeld te vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken.</i></p> <p>K4 - Kunstdossier</p>	<p>Me, myself and I</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brainstorm kunst & cultuur – Praktische opdracht collagetechniek over eigen cultuur – Vastleggen eigen werk – Reflecteren op eigen werk – Kunstdossier aanvullen 	Handelingsdeel A	Ja	1	L E E R J A A R 3

	<i>Je maakt je culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk in een kundossier. Je kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hierop reflecteren.</i>					
B SI	K-1 K-2 K-3 K-4	Songtekst verbeelden <ul style="list-style-type: none"> – Praktische opdracht muziek – Theorie muziek – Vastleggen eigen werk – Reflecteren op eigen werk – Kundossier aanvullen – Werk presenteren 	Handelingsdeel B	Ja	1	
C SI	K-1 K-2 K-3 K-4	Keuze opdracht praktisch werk <ul style="list-style-type: none"> – Vastleggen eigen werk – Reflecteren op eigen werk – Kundossier aanvullen – Werk presenteren Creatieve activiteiten <ul style="list-style-type: none"> – Actief deelnemen* – Workshops volgen – Theatervoorstelling bekijken Reflecteren en terugblikken, mening vormen	Handelingsdeel C	Ja	1	

D SI	K-1 K-2 K-3 K-4	Eindtoets creatieve deelgebieden <ul style="list-style-type: none"> – Bespreking in woord en beeld op keuze 3 deelgebieden – Vormen van onderbouwde mening op 3 gekozen deelgebieden Inleveren definitieve versie kunstdossier	Handelingsdeel D		1	
Totaal =					4	

Leerboeken en editie:

Opmerkingen:

Leerboeken en editie: Materiaal van de docent

Opmerkingen:

* eis: actief deelnemen. Bij afwezigheid krijgt de leerling een vervangende activiteit.

Eindbeoordeling:

Handelingsdelen worden beoordeeld met een O/V/G.

$((Ax1) + (Bx1) + (Cx1) + (Dx1)) : 4 \rightarrow$ Dit is de beoordeling die voor het vak KCKV-1 op het diploma komt te staan.

Alle handelingsdelen moeten minimaal met een Voldoende worden afgesloten.

*** AI:**

Deels toegestaan bij het ontwerpproces: Je kan met hulp van AI ideeën opdoen, maar je geeft er altijd je eigen draai aan. Vermeld het gebruik van AI in je procesboekje of dummy.